

קושר ומתיר - Tying and Untying

Talmud Bavli Shabbat 74b

Tying and untying: Where do we find that they used tying in the construction of the *mishkan*? Rava said that they would tie the pegs of the tents together. [The gemara challenges this that] those knots were made to be untied! Rather, Abaye said that the weavers of the curtains would tie together threads that snapped. Rava said to him: You

have answered for tying, but where do you find untying? And if you want to say that sometimes they would find two knots together and would untie one of them and leave the other - but [if someone was making a beautiful woven item for] a king of flesh and blood one would not do such a thing - how much more so before G-d, the King of Kings. Rather Rava, or some say Rabbi Illai, said that the trappers of the chilazon snail would tie and untie [their nets].

תלמוד בבלי שבת עד:

הקושר והמתיר: קשירה במשכן היכא הואי אמר רבא שכן קושרין ביתדות אהלים (קושרים) ההוא קושר על מנת להתיר הוא אלא אמר אביי שכן אורגי יריעות שנפסקה להן נימא קושרים אותה א"ל רבא תרצת קושר מתיר מאי איכא למימר וכי תימא דאי מתרמי ליה תרי חוטי קיטרי בהדי הדדי שרי חד וקטר חד השתא לפני מלך בשר ודם אין עושין כן לפני ממ"ה הקב"ה עושין אלא אמר רבא ואיתימא רבי עילאי שכן צדי חלזון קושרין ומתירין:

Talmud Bavli Shabbat 111b

Mishna: These are the knots that one is *chayav* for: the knot of camel-drivers and the knot of sailors. And just as one is *chayav* for tying these, so too one is *chayav* for untying them. Rabbi Meir said: any knot that can be untied with one hand is not *chayav*.

Mishna: There are some knots for which one is not *chayav* [unlike] the knot of camel-drivers and the knot of sailors. A woman may tie up the opening of her dress, the strings of her hair-net or her girdle, shoe laces or of sandals, straps on pitchers of wine and oil or a meat pot. Rabbi Eliezer ben Ya'akov says one may tie a rope in front of an animal so that it should not go out.

תלמוד בבלי שבת קי"א:

מתני' ואלו קשרים שחייבין עליהן קשר הגמלין וקשר הספני וכשם שהוא חייב על קישורן כך הוא חייב על היתרן ר"מ אומר כל קשר שהוא יכול להתירו באחת מידי אין חייבין עליו: מתני' יש לך קשרין שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין וכקשר הספני קושרת אשה מפתח חלוקה וחוטי סבכה ושל פסקיא ורצועות מנעל וסנדל ונודות יין ושמן וקדירה של בשר ראב"י אומר קושרין לפני הבהמה בשביל שלא תצא:

Rashi ibid.

These are the knots - which are listed in the *Avot Melacha*, as it says 'One who ties or unties'. This refers to a

permanent knot which is never untied, similar to the knots tied in the curtains when the threads break.

Mishna: There are some knots for which one is not *chayav* - a *chatat*, like you are *chayav* for the camel-drivers' knot, but rather are *patur* but *assur*, and in the gemara it will be explained which ones.

רש"י שבת קי"א:

ואלו קשרים. המנוין באבות מלאכות דקתני הקושר והמתיר קשר של קיימא שאינו מתירו לעולם דומיא דקושרי חוטי יריעות הנפסקות: מתני' יש לך קשרין שאין חייבין עליהן. חטאת כמו שחייבין על קשר הגמלין אלא פטור אבל אסור ובגמרא מפרש הי נינהו:

Mishna Torah Shabbat 10; 1

One who ties a permanent knot which is a craftsman's knot is *chayav*. For example a camel-drivers' knot or a sailors' knot, or the knots in shoes or sandals that the manufacturers tie when they are making them, or anything similar. But a knot which is permanent but not a craftsmans' knot is *patur*, and a knot which is neither permanent nor a craftsmans' knot is *mutar l'chatchila*.

משנה תורה הלכות שבת פרק י הלכה א
הקושר קשר של קיימא והוא מעשה אומן חייב כגון קשר הגמליו וקשר הספנין וקשרי רצועות מנעל וסנדל שקושרין הרצענין בשעת עשייתן וכן כל כיוצא בזה אבל הקושר קשר של קיימא ואינו מעשה אומן פטור וקשר שאינו של קיימא ואינו מעשה אומן מותר לקשרו לכתחלה:

Shulchan Aruch 317; 1

Someone who ties a permanent knot which is also a craftsmans' knot is *chayav*. For example a camel-drivers' knot or a sailors' knot, or the knots in shoes or sandals that the manufacturers tie when they are making them, or anything similar. But a knot which is permanent but not a craftsmans' knot is *patur*. [Rama: Some disagree and hold that any permanent knot, even an unskilled one is *chayav* (Rashi, Rosh, Rabbeinu Yerucham, Tur). Some say that any knot which is not intended to be untied on the same day is considered permanent (Kol Bo and Hagahot Maimoniot), and some are more lenient and say that a knot is only considered permanent if it is intended to be left tied for seven days (Tur and Mordechai).] A knot that is not permanent and is not a craftsmans' knot is permitted to be tied *l'chatchila* [Rama: The same laws apply for untying as for tying].

שלחן ערוך סימן שיז סעיף א
הקושר קשר של קיימא, והוא מעשה אומן, חייב, כגון: קשר הגמלים וקשר הספנים וקשרי רצועות מנעל וסנדל שקושרים הרצענים בשעת עשייתן וכן כל כיוצא בזה, אבל הקושר קשר ש"ק ואינו מעשה אומן, פטור. הגה: ויש חולקים שסבירא להו דכל קשר ש"ק, אפילו של הדיוט, חייבין עליו (רש"י והרא"ש ור' ירוחם וטור). וי"א שכל קשר שאינו עשוי להתיר באותו יום עצמו, מקרי של קיימא (כל בו והגה"מ פ"י) ויש מקילין לומר דעד שבעה ימים לא מקרי של קיימא (טור ומרדכי). וקשר שאינו ש"ק ואינו מעשה אומן, מותר לקשרו לכתחלה, הגה: וכן לענין התרתו דינו כמו לענין קשירתו (טור)

Shulchan Aruch 317; 1

For the sake of a Mitzvah, for example to tie string to measure one of the Torah shiurim, it is permitted to tie a temporary knot. [Rama: Some say that one must be careful not to untie any knot made of two knots one on top of the other, since we are not experts in what is considered a craftsmans' knot. Even when it is temporary it is still forbidden to tie a craftsman's knot, and the same applies to untying. And this is the custom. Nevertheless, when it is causing pain, since this is only a Rabbinic prohibition it is

שלחן ערוך סימן שיז סעיף א
ולצורך מצוה, כגון שקושר למדוד אחד משיעורי התורה, מותר לקשור קשר שאינו של קיימא. הגה: וי"א דיש לזהר שלא להתיר שום קשר שהוא שני קשרים זה על זה, דאין אנו בקיאים איזה מקרי קשר של אומן דאפילו בשאינו של קיימא אסור לקשרו וה"ה להתירו, וכן נוהגין (הגהות אלפסי פרק אלו קשרים); ומ"מ נראה דבמקום צערא אין לחוש ומותר להתירו, דאינו אלא איסור דרבנן ובמקום צער לא גזרו. והא דבעינן ב' קשרים זה על זה, היינו כשקושר ב' דברים ביחד, אבל אם עשה קשר בראש אחד של חוט או משיחה, דינו כשני קשרים (סמ"ג).

Rabbi

Sedley

Halacha

Shabbat Laws - Melachot

SHIUR 16

Rabbi David Sedley

permitted to untie it, because they did not make their Rabbinic decree in cases of pain. The prohibition of two knots one on top of the other is when tying two things together, but if someone made a single knot on the end of a piece of string this is considered like two knots (and forbidden).

Mishna Brura 317; 1

A permanent knot - Even if it is not so tight and could be undone with one hand it is still *chayav*, since it can't come undone by itself.

משנה ברורה סימן שיז ס"ק א
קשר של קיימא-ואפילו לא מיהדק שפיר
ויוכל להתירו באחת מידיו חייב כיון דלא יהיה
ניתר מעצמו:

Shulchan Aruch 317; 4

One may tie a bucket with cord or with a belt or something similar, but not with rope. This refers to buckets which remain in the well. However, for our buckets, that do not remain in the well, it is not a permanent knot.

שלחן ערוך סימן שיז סעיף ד
קושרין דלי במשיחה או באבנט וכיוצא בו,
אבל לא בחבל, וה"מ בדליים הקבועים בבור,
אבל דליים שלנו שאינם קבועים בבור אינו
קשר של קיימא.

Shulchan Aruch 317; 5

It is permitted to tie a bow since this is not considered a knot. [Rama: Even if there is a single knot under the bow the custom is to permit it].

שלחן ערוך סימן שיז סעיף ה
עניבה מותר, דלאו קשר הוא. הגה: ואפילו אם עשה
קשר אחד למטה, נוהגין בו היתר (אגור).

Mishna Brura 317; 29

The custom is to permit it - The acharonim write that the custom is to permit a bow with a single knot underneath only when it is made to be untied the same way, since a bow

משנה ברורה סימן שיז ס"ק כט
נוהגין בו היתר-וכתבו האחרונים הא דנוהגין היתר בקשר אחד
למטה היינו דוקא כשעשוי להתיר בו ביום ומשום דע"י עניבה
ע"ג קשר עדיין אינו נקרא מעשה אומן אבל אם היא לקיימא
על איזה זמן כגון בלולב וכיוצא בו אסור לעשות קשר למטה
אלא עניבה בלבד ורשאי לעשות שתי עניבות זה ע"ג זה וכן יש
לנהוג:

over a knot is not considered a craftsmans' knot. But if it is tied for any length of time, for example on a lulav or similar, it is forbidden to do a knot underneath, and only may only do the bow by itself. However, one is permitted to tie two bows one over the other, and this is the correct custom.

Mishna Brura 317; 1

The Talmud states that there are three categories of knot. One is *chayav a chatat*, one is *patur* but *assur* and one is completely permitted. According to the opinion of the Rif, the Rambam and the Mechaber (Shulchan Aruch) the distinction is as follows: if it is a permanent knot, for example when it is intended for the knot to remain forever (meaning that there is no intention to untie it at a specific time, but rather that it should remain there), and it is also a craftsmans' knot it is *chayav a chatat*. If it is a permanent knot, but not a craftsmans' knot, or a craftsmans' knot but not permanent it is *patur* but *assur*. If it is neither a craftsmans' knot nor permanent it is completely permitted.

The opinion of Rashi and the Rosh and other poskim is that it makes no difference what kind of knot it is, but the only distinction is whether it is permanent, meaning that it is the kind of knot that normally stays permanently, then it is *chayav a chatat* even if it is an unskilled knot. If it is the kind of knot that is normally tied for a short period of time it is *patur* but *assur*, since it is similar to a permanent knot, even if it is an unskilled knot. If it is the kind of knot that is normally untied on the same day it is completely permitted, even if it is a craftsmans' knot, since it is not considered tying. Others say that anything which is normally untied within a week is the same as a knot normally untied within the same day.

Shmirat Shabbat K'Hilchata 15; 58

It is permitted to wear a tie if it is not 'knotted' but is tied in a way that is intended to be undone within 24 hours. But if it is knotted it must be put on before Shabbat begins and then loosened or tightened to put on and take off.

משנה ברורה סימן שיז ס"ק א

בגמרא אמרינן דיש כאן ג' חלוקות אחד חייב חטאת ואחד פטור אבל אסור ואחד מותר לכתחלה ולשיטת הר"ף והרמב"ם והמחבר דסתם כותייהו דינא הכי דאם הוא קשר של קיימא כגון שדרכו שיהיה כך לעולם [דהיינו שאינו קוצב זמן בדעתו להתירו והוא קשר שעשוי להתקיים תמיד] והוא ג"כ מעשה אומן חייב חטאת. ואם הוא קשר של קיימא ואינו מעשה אומן מעשה אומן ואינו קשר של קיימא פטור אבל אסור אינו מעשה אומן ואינו קשר של קיימא מותר לכתחלה. ודעת רש"י והרא"ש וש"פ דלא תלי כלל בעצם הקשר אם הוא מעשה אומן אלא דעיקר החילוק הוא דאם הוא קשר של קיימא דהיינו שדרכו שישאר כך לעולם וכנ"ל חייב חטאת ואפילו אם הוא מעשה הדיוט ואם אין דרכו לקושרו רק לזמן פטור אבל אסור דדמי קצת לשל קיימא ואפילו אם הוא מעשה הדיוט ואם דרכו להתירו באותו יום מותר לכתחלה אפילו הוא מעשה אומן דאין שם קשר עליו וי"א דכל מי שדרכו להתיר בתוך שבעה ימים הוי כמו שדרכו להתיר באותו יום.

שמירת שבת כהלכתה פרק ט"ו סעיף ב"ח

מותר לענוד עניבה אם אינה עשויה קשר ועומדת להפתח תוך כדי מעת לעת, אבל אם עשויה קשר, יענוד אותה מבעוד יום, ושוב יוכל למשוך בקצה כדי להצרה לצורך הלבישה או להרחיבה לצורך הפשיטה.

Shmirat Shabbat K'Hilchata 15;
footnote 167

I heard from Rav Shlomo Zalman Auerbach that the custom of women to tie double knots on their headscarves is permitted since it is not considered a strong or tight knot at all, and is made to be untied on the same day.

שמירת שבת כהלכתה פרק ט"ו הערה קס"ז
 שמעתי מהגרש"ז אויערבך דמה שנהגו הנשים לקשור שני קשרים זע"ז במטפחת הראש, די"ל דאין זה בכלל קשר אמיץ והדק היטב וגם עומד להתיר בו ביום.

Chai Adam Hilchot Shabbat 26; 2

A knot which is made to be undone every day is not considered a knot, and may be tied and untied. Nevertheless since there are some who say that any knot which is tied tightly and could be permanent is considered permanent. Therefore one should not untie any knot unless it is causing pain. Anything which is not made to be untied each day, like clothes that are changed once a week, is forbidden to be tied or untied. Nevertheless if one intended to tie a bow and accidentally made a knot it is considered like a knot which is made to be untied every day. Any knot which can't be untied may be cut or severed, provided that isn't done in front of an *Am Ha'Aretz* lest he become even more lenient.

חיי אדם הלכות שבת כלל כ"ו סעיף ב
 קשר העשוי להתיר בכל יום לא מקרי קשר ומותר לקושרו ולהתירו ומ"מ כיון די"א שכל קשר שקושרין אותו בקשר מהודק שיכול להתקיים כך לעולם מיקרי שלא קיימא לכן אין להתיר שום קשר אלא במקום צער אבל מה שאין דרך להתיר בכל יום כמו הכתונת שמחליפין משבת לשבת אסור לקשור ולהתיר. ומ"מ אם דרך לעשות עניבה ובלא כוונה נקשר דינו כקשר שעשוי להתיר בכל יום וכל קשר שמותר להתירו אם אינו יכול להתירו מותר לחתכו ולנתקו רק שלא יעשה בפני ע"ה שלא יקל יותר:

Orchot Shabbat 10; 15

Shoes which are tied normally with a bow over a knot, it seems that it is permitted to tie the two loops into another knot (double bow), and this is not considered a knot over a knot.

ארחות שבת פרק י' הלכה ט"ו
 נעליים הקשורים כדרך בעניבה על גבי קשר נראה שמותר לקשור את שתי לולאות העניבה זו בזו בקשר אחד, ואין זה בכלל קשר על גבי קשר.